Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Erityisryhmien avustukset, TAE 2022

Mikko Friipyöli
Erityisasiantuntija
12.10.2021

Erityisryhmien asumien valtion talousarvioesityksessä

- Valtion vuoden 2022 talousarvioesityksessä ehdotetaan, että erityisryhmille tarkoitettujen asuntojen rakentamista, hankintaa ja perusparantamista tuettaisiin investointiavustuksilla, joiden myöntämisvaltuus olisi 90 miljoonaa euroa. Valtuus olisi sama kuin tänä vuonna.
- Investointiavustuksia on vuosina 2010–2021 myönnetty yhteensä 1 196 miljoonaa euroa (yli 41 000 asuntoa). Tämän vuoden valtuudesta (90 miljoonaa euroa) oli 30.9.2021 mennessä sidottu 69 miljoonaa euroa.
- Ilman avustuspäätöstä olevia varauksia on voimassa noin 100 miljoonaa euroa 3 700 asunnon rakentamista tai perusparantamista varten.
- Avustuksia myönnettäessä etusijalla ovat kaikkein vaikeimmassa asuntotilanteessa oleville erityisryhmille tarkoitetut asuntohankkeet. Näitä ryhmiä ovat asunnottomat, kehitysvammaiset, mielenterveyskuntoutujat ja muistisairaat ikääntyneet.

Asunnottomat

- Vuoden 2020 lopussa maassamme oli 4 340 yksinelävää asunnotonta, joista maahanmuuttajataustaisia oli 960. Asunnottomia perheitä ja pariskuntia oli 200. Asunnottomista maahanmuuttajataustaisista 705 oli pääkaupunkiseudulla.
- Vuonna 2021 ARAn ohjauksessa on ollut 3-5 asunnottomien hanketta. Ne eivät ole vielä edenneet varausvaiheeseen. Painopiste on kuitenkin hajautetussa asumisessa ja tavallisen asuntokannan käyttämisessä asunnottomien asumiseen.
- Vuoden 2020 alussa käynnistettiin yhteistyöohjelma asunnottomuuden puolittamiseksi vuoteen 2023 mennessä. Tavoitteena on lisätä kohtuuhintaisten ja valtion tukemien asuntojen tarjontaa asunnottomille pääkaupunkiseudulla ja muissa kasvukeskuksissa.
- Ohjelmaan on sitoutunut 11 kuntaa, joissa on eniten asunnottomia. Yhteistyöohjelman painopiste on kuntien tekemässä asunnottomuustyössä ja kuntien asunnottomuuden puolittamissuunnitelmissa joita kunnat ovat toimeenpanneet vuoden 2021 aikana.
- Valtakunnanvoudin kanslian mukaan häädöt ovat vähentyneet korona-aikana. Ajalla tammi-toukokuu toimeenpantiin vuonna 2019 1596 häätöä, vuonna 2020 1453 häätöä ja vuonna 2021 1436 häätöä.

Momentti 35.20.32 avustukset asunnottomuuden poistamiseksi ja asunnottomuuden tilastoinnin kehittämiseksi

- Valtion vuoden 2022 talousarvioesityksessä esitetään 3 400 000 euroa asunnottomuuden poistamiseen ja tilastoinnin kehittämiseen. Tavoitteena on turvata asunnottomana olleiden tai asunnottomuusriskissä olevien asumisen sujuminen varmistamalla tarvittavien sosiaali- ja terveyspalvelujen saatavuus.
- Avustusta myöntää sosiaali- ja terveysministeriö. Vuosina 2020-2021 avustusta on myönnetty (vuosille 2020-2022) kahdeksalle kunnalle ja yhdelle kuntayhtymälle yhteensä 5 448 794 euroa asunnottomuutta vähentävien sote-palvelujen kehittämiseen.

Kehitysvammaiset

- Tänä vuonna ARA on myöntänyt investointiavustusta 30.9.2021 mennessä yhteensä 1,4 milj. euroa 32 uuden asunnon rakentamiseen kehitysvammaisille ihmisille. Lisäksi avustusvarauksen saaneista kohteissa on 90 asuntoa.
- Uudet kohteet ovat edelleen pääosin ryhmäkoteja, mutta myös tukiasuntoja sekä niin sanottuja sateliittiasuntoja toteutetaan.
- Ympäristöministeriön selvitysten ja valtakunnallisen seurannan mukaan kehitysvammaisten ihmisten asumista tulee muuttaa aiempaa yksilöllisemmäksi ja monimuotoisemmaksi heidän tarpeidensa mukaisesti.
- Tavallisten vuokra-asuntojen lisäksi tarvitaan asuntoryhmiä ja asuntoverkostoja, joissa on tuki- ja palvelupisteitä.

Ikääntyneet

- Ikääntyneiden palveluasumiseen kohdistetut investointiavustukset ovat muodostaneet 55 % koko avustusmäärärahasta vuosina 2015–2021.
- Viime vuosina on painotettu yhteisöllistä senioriasumista ja välimuotoisia asumisratkaisuja.
- Ikääntyneiden tehostetun palveluasumisen paikkoja arvioidaan olevan tyhjillään satoja (ARA- ja vapaarahoitteiset yhteensä). Investointiavustuksella on rahoitettu viime vuosina yhä vähemmän ikääntyneiden tehostettua palveluasumista.
- Tänä vuonna on tähän mennessä varauspäätöksen saaneita ikääntyneille tarkoitettuja hankkeita yhteensä 23, joissa on asuntoja 799. Hankkeista vain tehostetun palveluasumisen kohteita on 7, joissa asuntoja on 234.
- Ympäristöministeriö toteuttaa yhdessä ARAn, kuntien ja muiden keskeisten toimijoiden kanssa Ikääntyneiden asumisen toimenpideohjelmaa. Sen painopisteinä ovat kansalaisten ja kuntien ennakoinnin ja varautumisen vahvistaminen ikääntyneiden asumisessa, asumisratkaisujen kehittäminen ja tarjonnan lisääminen
- Ympäristöministeriö on jakanut valtionavustuksia kuntien ikääntyneiden asumisen kehittämishankkeisiin vuosina 2020 ja 2021 noin 1,9 milj. euroa, yhteensä 35 kunnalle ja neljälle kuntayhtymälle.

Nuoret ja opiskelijat

- Vuonna 2021 avustusta on saanut 1 661 opiskelija-asuntoa 23,5 milj. euroa. Avustuksilla rakennetaan 1 078 uutta opiskelija-asuntoa ja peruskorjataan 583 opiskelija-asuntoa. Varauksia on 1 712 opiskelija-asunnolle.
- Opiskelija-asuntojen kysynnässä on huomattavia aluekohtaisia eroja: kasvukeskuksissa, erityisesti pääkaupunkiseudulla, kysyntä on voimakasta, mutta joillakin paikkakunnilla asuntojen vajaakäyttö on kasvanut.
- Ympäristöministeriö, valtion nuorisoneuvosto ja Nuorisoasuntoliitto ry teettivät selvityksen nuorten asumisesta. Se on vertailukelpoinen aiempiin selvityksiin nähden, jotta voidaan tarkastella, miten nuorten asumisolot ovat vuosien mittaan muuttuneet.

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment